

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 4.11.2022
Sayı: 327

Feridun BAHŞİ
Antalya Milletvekili
Anayasa Komisyonu Üyesi

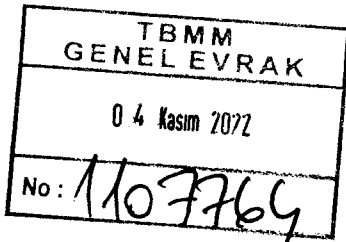
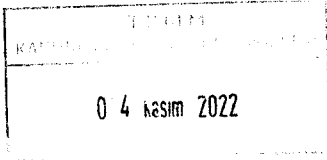
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Feridun BAHŞİ
Antalya Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon		
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih: 07 Kasım 2022		Esas No: 2/4711

GENEL GEREKÇE

Yolsuzluk hem gelişmiş hem de az gelişmiş ülkelerde çözüm bekleyen problemlerden biridir. Dünya üzerinde ülkelerin yolsuzlukla mücadele hakkında başvurduğu çeşitli kanuni düzenlemeler bulunmaktadır.

Türk hukukunda yolsuzluk, Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu gibi temel kanunlarda derlenmektedir. Rüşvet, irtikap, zimmet, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerini aklama, uyuşturucu ticareti, nitelikli dolandırıcılık, iltimas bu çerçevede öne çıkan suç türlerinden bazılarıdır.

Yolsuzluk; kişisel çıkar gözetmek, verilen yetkinin kişisel çıkarlar ve özel amaçlar için kötüye kullanılması olarak tanımlanabilir. Kısacası kamu gücünün özel menfaatler için kötüye kullanılmasıdır. Yolsuzluk üst düzey kamu görevlilerinin devlet politikalarını veya devletin genel işleyişini önemli ölçüde aksatacak biçimde, kamu zararına büyük çapta çıkar elde edilmesiyle ortaya çıkabildiği gibi sağlık, eğitim, güvenlik veya diğer kamu hizmetlerine erişiminde, vatandaşın, düşük veya orta kademeli bir kamu görevlisi ile etkileşimi sırasında bu görevlilerin verilen yetkiyi kötüye kullanmasıyla gerçekleşmesi olarak da görünebilir. Siyasi yolsuzluk dendiğinde devlet politikalarının kurum veya kaynaklarının ve finansmanının dağılımına ilişkin işlemleri, siyasi karar vericiler tarafından güç, itibar veya varlık elde etmek amacıyla manipüle edilmesi akla gelir. Yolsuzluk ne açıdan bakılırsa bakılsın toplumun tüm sınıflarını olumsuz etkilemektedir.

Yolsuzlukla mücadelenin önemi; haksız rekabete yol açmanın, yatırımcı güvenin sarsılmasının, toplumun iş dünyasına olan güveninin zedelenmesi ve hukuk devletinin zayıflamasının önlenmesi açısından karşımıza çıkmaktadır. Kısacası ekonomi, yatırım, büyüme, gelir dağılımındaki eşitsizlik, demokrasi ve ahlak (toplumsal değerlerin yozlaşması) gibi kavramları olumsuz yönde etkilemektedir. Yargı, kamu ihaleleri, işletmeler üzerinde yapılan düzenlemeler ve permiler, özelleştirme, döviz, vergiler, polis hizmetleri, belediye hizmetleri kamu hizmetleri gibi alanlarda çeşitli yolsuzluklar gözlemlenmektedir.

Türkiye'nin sürekli olarak OECD Rüşvetle mücadele sözleşmesinde belirtilen hususlara uymaması ve rüşvetle mücadele kanunlarını etkin uygulamaması sebebi ile Ekim 2019'a kadar herhangi bir somut adım atılmaması halinde Rüşvetle Mücadele Çalışma Grubu 2020 yılında Ankara'ya üst düzey bir heyet göndereceğini bildirilmiştir. Bu karardan da anlaşılacağı üzere Türkiye'nin yolsuzluk ve rüşvetle mücadele açısından gereken önlemleri almadığı ve uygulaması gereken yaptırımlara gerektiği ölçüde uymadığı uluslararası çerçevede gözlemlenmiştir.

Bu kapsamda yükümlölüklerini yerine getirmeyenlerin sıkı bir denetime tabi tutulacak olması yoluyla, yolsuzluk ve rüşvetle mücadelenin ne denli önemli olduğu bir kez daha vurgulanmıştır. Unutulmamalıdır ki, yolsuzluk düşük ekonomik büyümeyle ilişkilidir ve yurt içi yatırımlarla doğrudan yabancı yatırımları azaltmaktadır. Hükümetin harcamalarını artırmaktadır ve gelirini azaltmaktadır ayrıca kamu sektörünün verimliliğini de düşürmektedir.

İster gelişmiş ister az gelişmiş olsun bütün ülkeler yolsuzlukla mücadele etmeyi temel almalıdır. Özellikle yoksul vatandaşların kaynakların israfından gördüğü zarar nedeniyle çözüm üretebilmek ve çözüm odaklı olmak son derece önemlidir. İleri boyutlara ulaşan yolsuzluk, ülkelerin iktisadi ve sosyal yaşamlarında telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurmuştur. Yolsuzlukların cezalandırılması etkin bir yolsuzlukla mücadele çabasının yaşamsal bileşenidir. Yolsuzlukla mücadelede kamu yönetiminde daha fazla şeffaflık ve hesap verilebilirlik sağlanmalı; yasal ve idari önlemlerin alınmasıyla mücadele en iyi şekilde yapılmalıdır.

TBMM üyeleri, genel bütçeye dâhil idareler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğine haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve diğer adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dahil tüm personelin, 5237 sayılı yasanın 158. madde kapsamında kalan dolandırıcılık, 188. madde kapsamında kalan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, 202. madde kapsamında kalan mühürde sahtecilik, 204. madde kapsamında kalan resmi evrakta sahtecilik, 235. madde kapsamında kalan ihaleye fesat karıştırma, 236. madde kapsamında kalan edimin ifasına fesat karıştırma, 245. madde kapsamında kalan banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, 247. madde kapsamında kalan zimmet, 250. madde kapsamında kalan irtikap, 252. madde kapsamında kalan rüşvet, 255. madde kapsamında kalan yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama, 259. madde kapsamında kalan kamu görevlisinin ticareti, 281. maddesi kapsamında kalan suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme ve 282. madde kapsamında kalan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama fiilleri yolsuzlukla mücadele kanunu kapsamında değerlendirilebilecek suçların en önde gelenleridir.

Teklifimizle, TCK kapsamında düzenlenen ve yolsuzluğa önemli ölçüde sebep olan suçlarda verilecek cezaların artırılması, zamanaşımı süresinin uzatılması gibi yolsuzlukla mücadeleyi etkin kılacak hususlara yer verilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1-5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 158. maddesi kapsamında kalan dolandırıcılık, 188. madde kapsamında kalan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, 202. maddesi kapsamında kalan mühürde sahtecilik, 204. maddesi kapsamında kalan resmi evrakta sahtecilik, 235. maddesi kapsamında kalan ihaleye fesat karıştırma, 236. maddesi kapsamında kalan edimin ifasına fesat karıştırma, 245. maddesi kapsamında kalan banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, 247. maddesi kapsamında kalan zimmet, 250. maddesi kapsamında kalan irtikap, 252. maddesi kapsamında kalan rüşvet, 255. maddesi kapsamında kalan yetkili olmadığı bir iş için yarar sağlama, 259. maddesi kapsamında kalan kamu görevlisinin ticareti, 281. maddesi kapsamında kalan suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme ve 282. maddesi kapsamında kalan suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama fiilleri yolsuzlukla mücadele kapsamında değerlendirilmiş ve daha etkin bir mücadele amacıyla, bu suçlarda ceza ertelemesi uygulanmaması öngörülmüştür.

MADDE 2- TCK'nın 52 nci maddesinde sayılan suçlarda verilen cezaların adli para cezasına çevrilemeyeceği öngörülerek yolsuzluğun boyutlarının giderek artmasına sebep olan bu suçlarla etkin mücadele edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 3- TCK'nın 66 ncı maddesinde sayılan suçlarda dava zamanaşımının iki katı olarak hesaplanması, ve yolsuzlukla mücadelede, söz konusu suçların yargılama kapsamı dışında kalmaması amaçlanmaktadır.

MADDE 4- Bu madde ile TCK'nın 158 inci maddesinde düzenlenen nitelikli dolandırıcılıkta verilecek adli para cezasının suçtan elde edilen menfaatin üç katından az olamayacağı hükme bağlanmakta ve dört yıldan on yıla kadar hapis cezası öngörülmektedir.

MADDE 5-TCK'nın 188 inci maddesinde düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticaretinde uygulanacak hapis ve adli para cezaları artırılmaktadır.

MADDE 6-TCK'nın 202 nci maddesinde yer alan Cumhurbaşkanlığı ve TBMM tarafından kullanılan mührü sahte olarak üreten veya kullananlarla görevinden dolayı mühürde sahtecilik suçunu işleyenlere verilecek hapis cezaları öngörülmektedir.

MADDE 7- TCN'nın 204 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle resmi belgede sahtecilik suçunun cezası artırılmaktadır.

MADDE 8- TCK'nın 235 inci maddesinde değişiklik yapılarak kamu kurum ve kuruluşları adına yapılan ihalelere fesat karıştırma suçunun cezası artırılmaktadır.

MADDE 9- TCK nın 236 ncı maddesinde değişiklik yapılarak Kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bunların iştiraki olan şirketler, vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler ya da kooperatiflere karşı edimin ifasına fesat karıştıranlara verilecek hapis cezası dört yıldan on yıla kadar olarak belirlenmektedir.

MADDE 10- Bu madde ile TCK nın 245 inci maddesinde değişiklik yapılarak banka ve kredi kartlarının kötüye kullanılması halinde verilecek hapis ve adli para cezalarının artırılması öngörülmektedir.

MADDE 11- TCK nın 247 nci maddesinde değişiklik yapılarak görevi nedeniyle zimmet suçunu işleyen kamu görevlilerine altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verileceği öngörülmektedir.

MADDE 12- TCK nın 250 inci maddesinde değişiklik yapılarak görevinin sağladığı nüfuzu kullanmak suretiyle irtikap suçunu işleyenlere verilecek hapis cezaları artırılmaktadır.

MADDE 13- TCK nın 252 nci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik öngörülerek rüşvet alan kamu görevlisine verilecek ceza artırılmaktadır.

MADDE14- TCK nın 255 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklik öngörülerek ,kamu görevlisinin nüfuzunu kullanarak suç işlemesi durumunda verilecek hapis ve adli para cezası artırılmaktadır.

MADDE 15- TCK nın 259 uncu maddesinin birinci fıkrasında değişiklik öngörülerek, kamu görevlisinin ticaret yapması halinde verilecek hapis ve adli para cezası artırılmaktadır.

MADDE 16-TCK nın 281 inci maddesinde düzenlenen suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme halinde verilecek hapis cezası artırılmaktadır.

MADDE 17- TCK nın 282 nci maddesinde düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçuna verilecek cezalarda artırım öngörülmektedir.

MADDE 18- Yürürlük maddesidir.

MADDE 19- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 51 inci maddesine aşağıdaki dokuzuncu fıkra eklenmiştir.

(9) Bu Kanunun; 158,188,202,204,235,236,245,247,250,252,255,259,281 ve 282. maddelerinde düzenlenen suçlardan dolayı verilen cezalar ertelenemez.

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 52 nci maddesine aşağıdaki beşinci fıkra eklenmiştir.

(5) Bu Kanunun; 158,188,202,204,235,236,245,247,250,252,255,259,281 ve 282. maddelerinde düzenlenen suçlardan dolayı verilen cezalar adli para cezasına çevrilemez.

MADDE 3- (1) 5237 sayılı Kanunun 66 ncı maddesine aşağıdaki sekizinci fıkra eklenmiştir.

(8) Bu Kanunun 51 inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan suçların dava zamanaşımı süreleri iki katı olarak hesaplanır.

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 158 inci maddesinin son cümlesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Ancak (e) (f) ve (j) bentlerinde sayılan durumlarda, hapis cezası dört yıldan on yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur verilecek adli para cezasının miktarı suçtan elde edilen menfaatin üç katından az olamaz.

MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç eden kişi yirmi yıldan az olmamak üzere hapis ve otuz bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(3) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışa arz eden, başkalarına veren, sevk eden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi on yıldan yirmi yıla kadar hapis ve otuz bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 202 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) Cumhurbaşkanlığı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından kullanılan mührü sahte olarak üreten veya kullanan kişi, dört yıldan on iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 204 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(2) Görevi gereği düzenlemeye yetkili olduğu belgeyi sahte olarak düzenleyen, gerçek bir belgeyi başkalarını aldatacak şekilde değiştiren, gerçeğe aykırı olarak belge düzenleyen veya sahte resmi belgeyi kullanan kamu görevlisi beş yıldan on beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

MADDE 8- 5237 sayılı Kanunun 235 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Kamu kurum veya kuruluşları adına yapılan mal veya hizmet alım veya satımlarına veya kiralamalara ilişkin ihalelere fesat karıştıran kişi, sekiz yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 9- 5237 sayılı Kanunun 236 ncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Kamu kurum veya kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, bunların iştirakiyle kurulmuş şirketler, bunların bünyesinde faaliyet icra eden vakıflar, kamu yararına çalışan dernekler ya da kooperatiflere karşı taahhüt altına girilen edimin ifasına fesat karıştıran kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 10- 5237 sayılı Kanunun 245 inci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Başkasına ait bir banka veya kredi kartını, her ne suretle olursa olsun ele geçiren veya elinde bulunduran kimse, kart sahibinin veya kartın kendisine verilmesi gereken kişinin rızası olmaksızın bunu kullanarak veya kullandırarak kendisine veya başkasına yarar sağlarsa, dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ve adlî para cezası ile cezalandırılır.

(2) Sahte oluşturulan veya üzerinde sahtecilik yapılan bir banka veya kredi kartını kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlayan kişi, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 11- 5237 sayılı Kanunun 247 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Görevi nedeniyle zilyetliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçiren kamu görevlisi, altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 12- 5237 sayılı Kanunun 250 nci maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi icbar eden kamu görevlisi, altı yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Görevinin sağladığı güveni kötüye kullanmak suretiyle gerçekleştirdiği hileli davranışlarla, kendisine veya başkasına yarar sağlanmasına veya bu yolda vaatte bulunulmasına bir kimseyi ikna eden kamu görevlisi, dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) İkinci fıkrada tanımlanan suçun kişinin hatasından yararlanarak işlenmiş olması hâlinde, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

MADDE 13- 5237 sayılı Kanunun 252 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Rüşvet alan kamu görevlisi, dört yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Rüşvet veren kişi de kamu görevlisi gibi cezalandırılır. Rüşvet konusunda anlaşmaya varılması hâlinde, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

MADDE 14- 5237 sayılı Kanunun 255 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Görevine girmeyen ve yetkili olmadığı bir işi yapabileceği veya yaptırabileceği kanaatini uyandırarak yarar sağlayan kamu görevlisi, iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 15- 5237 sayılı Kanunun 259 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Yürüttüğü görevin sağladığı nüfuzdan yararlanarak, bir başkasına mal veya hizmet satmaya çalışan kamu görevlisi, bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 16- 5237 sayılı Kanunun 281 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Kendi işlediği veya işlenişine iştirak ettiği suçla ilgili olarak kişiye bu fıkra hükmüne göre ceza verilmez.

MADDE 17- 5237 sayılı Kanunun 282 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

(1) Alt sınırı bir yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ve meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla, çeşitli işlemlere tabi tutan kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adlı para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 18- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 19- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.